

[Bertel Dahlgaard.]

indre Politik herhjemme. I Stedet for Prislejdstilfald fik vi den frygtelige Oppustning af Priser og Værdier, hvor Engrospristallet steg fra 392 i 1918 til 503 i 1920, og Detailpristallet fra 182 i 1918 til 262 i 1920. Vi maa ikke glemme de dyre Erfaringer, som vi indhøstede gennem Kriser og Krak i Løbet af 20erne. Derfor maa Landets finansielle og økonomiske Ledelse denne Gang gøre alt for at undgaa tilsvarende Ulykker. Det naturlige Prislejdstilfald maa vi nu sørge for trænge igennem; hvis ikke, vil vort Prisniveau komme til at ligge for højt i Forhold til det internationale Prisleje, og vi vil ikke kunne konkurrere med de andre Lande.

Vi har her i Danmark i dette Øjeblik den store Fordel at have et udmærket Menneskemateriale, medens andre Landes Ungdom er ramt af Krigens Ulykker. Vi har et Produktionsapparat, der kun i ringe Grad er ramt af Ødelæggelsen. Vi maa ikke ved en letsindig økonomisk Politik forskertse den Chance, der her er givet os. Derfor maa vi nu i den kommende Tid sky alt, hvad der vil hæve vore Produktionsomkostninger, vi maa endogsaa afstaa fra Fristelsen til yderligere Lønforhøjelse. Førkrigstidens Realløn maa genvindes gennem billigere Priser.

Opgaven er nu at fremme alt, hvad der kan give øget Produktion, og i denne Forbindelse maa vi haabe, at vor Handelspolitik maa blive ført med fast og sikker Haand, saa vi opnaar Eksportpriser og Importpriser, der giver vore Erhverv lønnende Produktionsvilkaar og Mulighed for Tilførsler af de fornødne Raastoffer. Desværre maa den højtærede Udenrigsminister erkende, at de Eksportpriser, der stilles i Udsigt, ikke svarer til de Importpriser, der kræves. Man kan ikke undgaa at lægge Mærke til, at det synes, som om Sverige, der i en vis Forstand kan siges at have staaet isoleret, nu i højere Grad end vi tager Stikene hjem. Jeg er ikke blind for, at Sverige har den Malm og det Træ, som Verden savner, men vi har til Gengæld vore Fødevarer, som alle hungrer efter. Jeg vil gerne over for den højtærede Udenrigsminister udtrykke Haabet om, at han i den kommende Tid vil formaa at opretholde det nøjeste Samarbejde mellem Udenrigsministeriet og Erhvervene. Jeg haaber, han vil forstaa den Kunst at tilrettelægge vore Handelsoverenskomster saaledes, at Erhvervene selv i hvert enkelt Tilfælde erkender, at disse Overenskomster er Udtryk for, hvad der er opnaaeligt.

Men selv i gunstigste Tilfælde maa vi regne med, at Overgangstiden vil stille os

over for Faren ved en tiltagende Arbejdsløshed. Jeg kan tilsige mit Partis bedste Støtte til at imødegaa en saadan Udvikling med alle tjenlige Midler, men vi vil gerne advare imod, at vi atter herhjemme henfalder til den Tro, at Hovedmidlet mod Arbejdsløshed er offentlige Arbejder. Vi advarer mod Autostrada-Mentaliteten, der ser nye kostbare Vejanlæg som en Slags Livslikvir mod Arbejdsløshed. Vi tilraader i Stedet for at udvikle Samarbejdet mellem det offentlige og det private Erhvervsliv mest muligt til Fremme af produktive Arbejder, som enten medvirker til Befolkningens Forsyning med vigtige Forbrugsgoder, eller som med Fremtiden for Øje øger Landets produktive Kraft. Et stort Landbrugsprogram maa fremmes med Oprettelse af nye Landbrug, og en yderligere Udvikling af de store Landvindings- og Grundforbedringsarbejder maa gennemføres.

Et stortilet Boligbyggeri ad social Linie maa tilrettelægges til Udryddelse af den demoraliserende Bolignød. Sætter Mangelen paa Materialer for snævre Grænser herfor, maa en ny Reparationslovgivning sættes ind. I det hele taget bliver et af de største Spørgsmaal i Fremtidens Politik jo Spørgsmaalet om Forholdet mellem Staten og det private Erhvervsliv. Det bliver Opgaven at finde den Vej, hvor alle Tendenser til at misbruge den økonomiske Frihed holdes nede, hvor Trust- og Monopoldannelser sættes under Kontrol, men hvor der paa den anden Side inden for de Rammer, Samfundsmagten her afstikker, bliver et saadant Maal af Frihed for Personer og Erhverv, at Initiativ og Virkelyst, den frugtbare Stræben efter økonomisk Fremgang, bevares og paakaldes.

Jeg beklager paa det dybeste, at Socialdemokratiet har fremsat sit Socialiseringsprogram netop i denne Situation, hvor der ellers tegnede sig lyse Udsigter for en Samling af Kræfterne om en dybtgaaende Reformlovgivning, der skabte nye Muligheder for Produktion og dermed for sociale Fremskridt. Der har aldrig i de 25 Aar, jeg har deltaget i den danske Rigsdags Forhandlinger, været et saadant Grundlag som nu i Befolkningen og i det politiske Lov for at skabe Samling om en Række store grundlæggende Reforme, og saa netop i dette Øjeblik kaster Socialdemokratiet denne Brand ud om Overførelse af 20 Industrier til Statseje eller Statsdrift. Naar jeg ser saadan et Forslag som at gøre Staten til Driftsherre i 300 Teglværker, synes det mig, at der savnes den Beherskelse og det rolige Omdømme, som jeg gennem mange Aars